

Skandias plånboksindex

December 2016

skandia:

Amorteringskravet får optimismen att minska i privatekonomin

Skandias Plånboksindex för fjärde kvartalet visar på en fortsatt hög sparvilja hos hushållen. Till skillnad från kvartal tre så har nu även optimismen kring den egna ekonomin börjat minska i de grupper som i störst utsträckning berörs av amorteringskravet.

Skandias Plånboksindex, som görs i samarbete med Kantar Sifo, kombinerar hushållens optimism kring den egna ekonomin med sparviljan, det vill säga benägenheten att amortera, spara på banken, i fonder eller aktier.

Sjunkande räntor och starkare konjunktur har drivit sparviljan nedåt de senaste fyra åren. I maj 2016 vände dock utvecklingen och i fjärde kvartalet kan vi konstatera att sparviljan stabiliserats på en hög nivå sett ur ett historiskt perspektiv.

Analysen pekar tydligt på att konsekvenserna av amorteringskraven är vad som driver utvecklingen. Sparviljan ökar mest bland de grupper som berörs mest. Storstadsbor, höginkomsttagare, yngre par utan barn och småbarnsfamiljer – grupper med stora bolån eller som står inför att skaffa sin första bostad på en mycket högt värderad bostadsmarknad.

Under hösten var optimismen fortsatt hög även i ovan nämnda grupper, men i kvartal fyra ser vi att samma grupper fått en mer pessimistisk syn på den ekonomiska situationen som de nya spelreglerna har skapat. Att optimismen kring den egna ekonomin sjunker pekar på att hushållen inte bara förstått att förutsättningarna förändrats,

utan nu även planerar för att göra verkliga förändringar i den egna ekonomin.

Vi kan alltså konstatera att amorteringskravet fått effekt. För de som berörs är det viktigt att inte bara bromsa sin konsumtion, utan att också hitta en bra sparform och att börja i tid.

Maria Landeborn
Sparekonom

Plånboksindex kvartal fyra, 2016

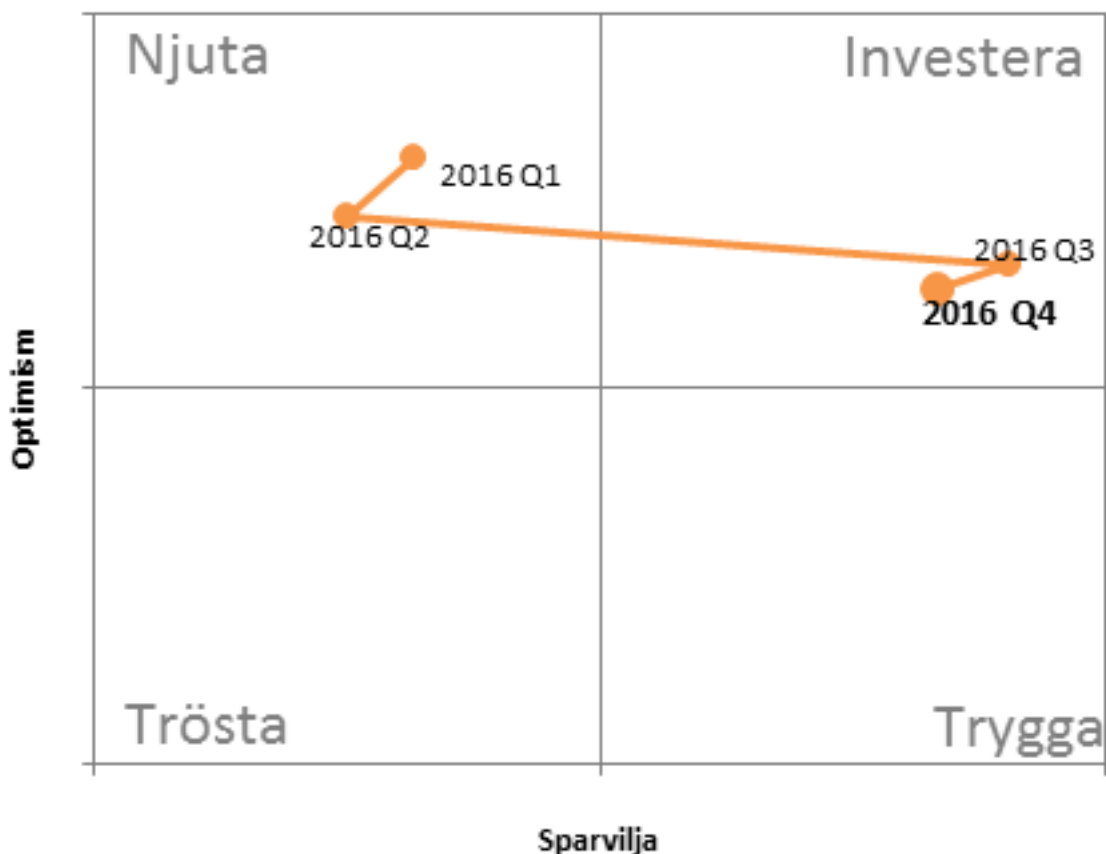
Hushållens optimism och framtidstro mäts regelbundet i olika undersökningar. Likaså finns olika mått på hushållens benägenhet att spara. I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att få en bättre helhetsbild av det privatekonomiska klimatet och för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

Under årets första halva har svenskarna befunnit sig i vad man kan kalla ett privatekonomiskt njuta-läge; kombinerat med en stark tro på framtiden har konsumtion tagit allt mer ekonomiskt utrymme. Tillväxt, sjunkande arbetslöshet och fortsatt låga räntor fick svenskarna att under första halvåret bortse från en svajig börs och nya amorteringskrav.

Resultaten för årets sista två kvartal har dock pekat på en tydlig justering av konsumtionen till förmån för buffertsparande. Vilket positionerar hushållen i ett investerarläge som kännetecknas av försiktighet.

”Fortsatt god framtidstro, trots tuffare sparkrav för bostads-jägaren”

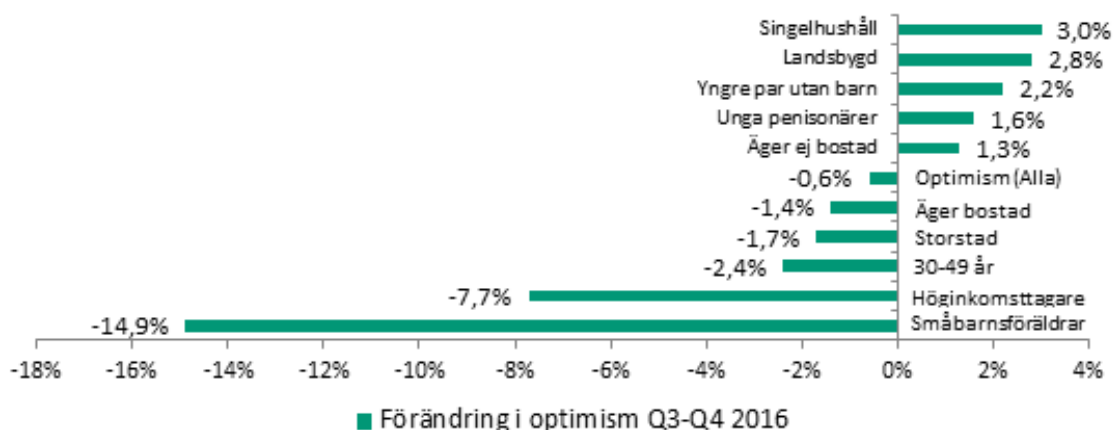
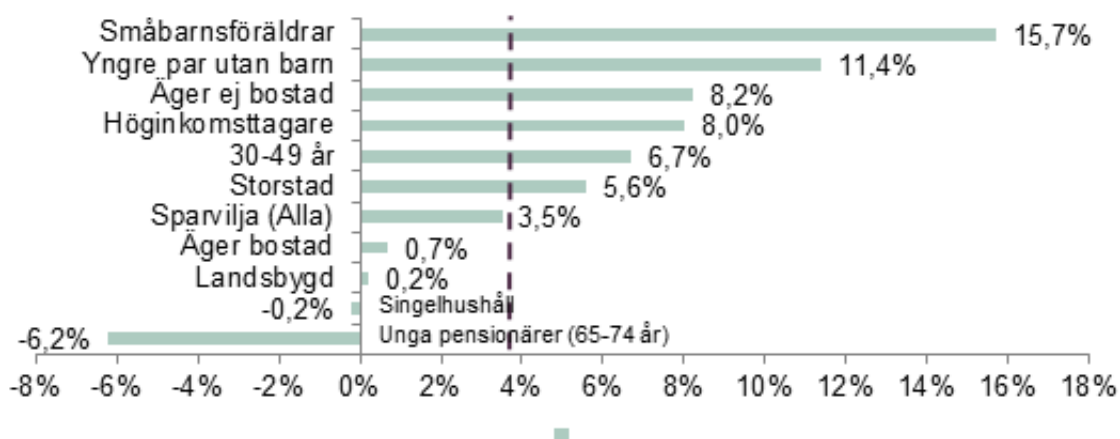
Sett till alla hushåll är optimismen fortsatt över den genomsnittliga nivån sedan 2008. Vilket tyder på att inget tvärstopp i konsumtionen är nära förestående. Däremot så kan vi konstatera att en tendens till nedåtgående trend i avseendet optimism framträder under 2016.

Ökat sparande, sjunkande optimism

Det är tydligt att grupperna som i störst utsträckning berörs av amorteringskravet och de tuffare spelreglerna på bostadsmarknaden är de som drivit utvecklingen i plånboksindex under det senaste halvåret. Småbarnsföräldrar som letar en större bostad, yngre par som står inför sitt första bostadsköp och storstadsbor överlag har den högsta ökningen i sparviljan sedan kvartal två.

Den nya verkligheten som sparandet inneburit under andra hälften av 2016 har nu också börjat återspeglas i samma gruppers optimism inför den egna ekonomin framöver. Bostadsägarna och småbarnsföräldrar på jakt efter en större bostad i storstäderna har det extra kämpigt på bostadsmarknaden, vilket har gjort att man under kvartal fyra verkligen insett hur pass mycket sparandet faktiskt slår på den disponibla inkomsten.

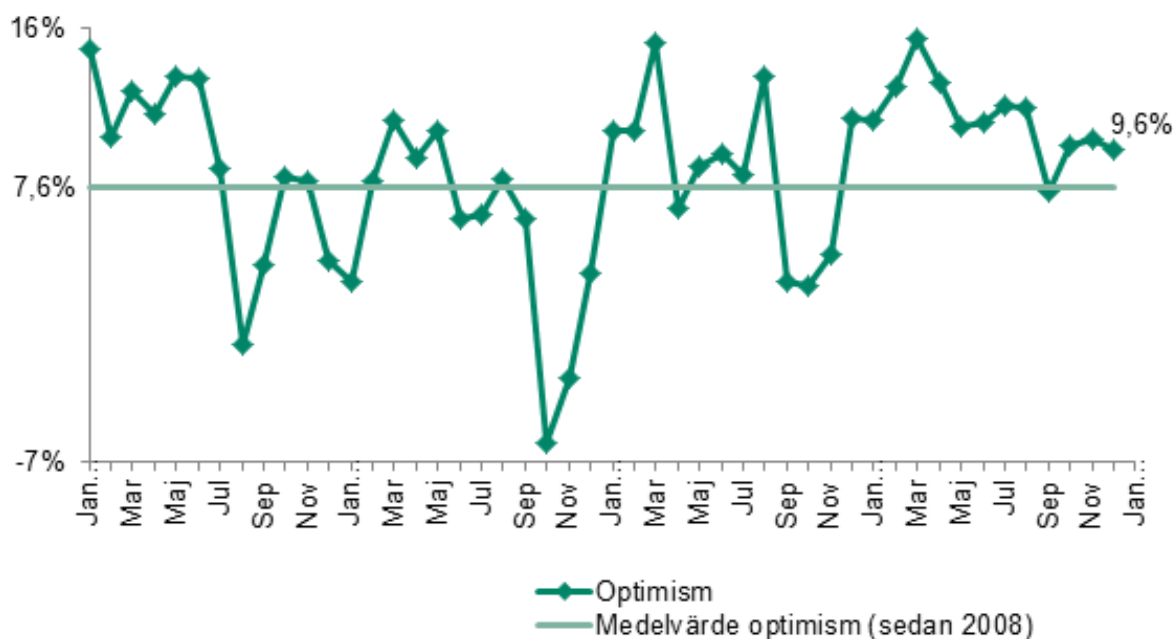
■ Förändring i optimism Q3-Q4 2016

Inget alarmerande kring hushållens framtidstro

Sett över alla hushåll i Sverige så befinner sig optimismen på en fortsatt hög nivå i relation till genomsnittet. Trots mycket spekulationer kring hur USA-valet skulle kunna påverka börserna och världsekonomin i stort, verkar Donald Trumps valframgång inte fått någon effekt på hushållens framtidstro.

Vi kan även konstatera att brexit i juni månad gick obemärkt förbi i julis resultat kring optimismen. Sammantaget blir lärdomen att mer abstrakta makroekonomiska frågor, långt ifrån den egna plånboken, passerar förbi med en axelryckning för de flesta hushåll.

”Makroekonomiska händelser som brexit och Trump verkar ha passerat förbi med en axelryckning för de flesta hushåll”

För mer information om Skandias
plånboksindex, vänligen kontakta:

Maria Landeborn

Sparekonom Skandia

maria.landeborn@skandia.se

08-788 18 81

Twitter: [@marialandeborn](https://twitter.com/marialandeborn)

Appendix: Om studien, frågeformulär och index

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjäranda, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Datainsamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 100 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.

Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:

Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?
3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?
 1. Mer pengar
 2. Ungefär som nu
 3. Mindre pengar
 4. Tveksam, vet ej

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	1.	Möbler, heminredning
	2.	TV, högtalare, hemmabio etc
	3.	Mobiltelefon, surfplatta, kamera
	4.	Nöjestjänster, spel, film etc
	5.	Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt
	6.	Bättre bostad
	7.	Fritidshus
	8.	Fabriksny bil
	9.	Begagnad bil
	10.	Båt
	11.	Semesterresor
	12.	Tandläkare, läkarvård, medicin
	13.	Nya kläder
	14.	Bättre och godare mat hemma
	15.	Restaurangbesök, krogen
Sparande	16.	Spara pengarna
	17.	Köpa aktier eller andra värdepapper
	18.	Köpa försäkring
	19.	Betala skulder
	20.	Gåva till barn/ barnbarn
	21.	Annat vad?
	22.	Tveksam, vet ej

Svarsalternativ 2, 3 och 4 till fråga 1 och 2 har uppdaterats i juni 2016 för att bättre stämma överens med samtidens konsumtion. Effekten på tidsserien mellan maj och juni 2016 visade sig främst vara en omflyttning inom konsumtionsalternativen och påverkar därmed inte indexet för sparvilja.

Appendix: Index

Optimism

Andel optimister - andel pessimister =

Andel som svarar Mer pengar – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

Spara mer – spara mindre =

Andel som svarar spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn (på ”prioriteringsfrågan” F1 (filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan))

– (Subtraherat med)

Andel som svarar spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn (på ”dra-ner-på-frågan” F2. (filter* neutrala & pessimistisk till framtiden))

*Filter

Neutrala & positiva till framtiden =

De som svarar Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)

Neutrala & pessimistisk till framtiden =

De som svarar Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)